

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการมุ่งเน้นให้คนไทยได้รับโอกาสเสมอกันทางการศึกษา โดยกำหนดไว้ในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งให้ใช้หลักสูตร เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 เป็นปีเริ่มใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายสำหรับทดลองไว้จำนวนหนึ่ง เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างลงตัวแล้ว จึงขับเคลื่อนเนื้อหาของแต่ละวิชาไปสู่โรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศ โดยขยายอย่างเป็นขั้นตอนครอบคลุมการศึกษาทั้ง 12 ชั้นปี ที่มีการแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้นของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลของการใช้หลักสูตรมีปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร หลักสูตรระดับประถมศึกษาเป็นการปูพื้นฐานความรู้ค่อนข้างน้อย เมื่อมาเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาจึงเกิดปัญหาในเรื่องของการฝึกภาคปฏิบัติ เด็กไม่สามารถจะเรียนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตรที่วางไว้ แม้ครูจะเตรียมการสอนดีอย่างไร ผู้เรียนไม่สามารถต่อยอดความรู้ได้ เพราะพื้นฐานความรู้ไม่ดีพอ หลักสูตรมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ ละเลยศิลปวัฒนธรรม เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ เน้นความรู้มากกว่าการนำไปใช้ เลียนแบบต่างประเทศ โดยไม่เข้าใจหลักการและเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนการสอนทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะดนตรีไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องมีพื้นฐานความรู้ในการฝึกภาคปฏิบัติ และการนำไปประยุกต์ใช้

วิชาดนตรีจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มวิชาที่นำมาศึกษา วางแผน และปรับให้ดำเนินไปตามจุดเปลี่ยนนั้นด้วย ปัญหาการจัดเนื้อหาวิชาการดนตรีจากหลักสูตรฉบับเดิม อยู่ที่การรวบเนื้อหาและระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับวิชานาฏศิลป์และทัศนศิลป์รวมเป็นหนึ่ง ไม่เพียงพอกับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเด็กไทย เนื้อหาในหลักสูตรมีการคล้อยตามครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง หรือที่อยู่ต่างจังหวัด ประสบปัญหาไม่ครบสาขาวิชา ยิ่งไปกว่านั้น ครูต้องสอนข้ามเนื้อหาที่ตนไม่มีทักษะปฏิบัติ ครูดนตรีต้องสอนวิชาวาดรูป ปั้น และรำไทย ครูนาฏศิลป์ต้องสอนวาดรูป และดนตรี ครูทัศนศิลป์ต้องสอนรำไทยและสอนดนตรี สำหรับโรงเรียนที่มีครูครบทั้ง 3 วิชา แต่ก็เชื่อว่า จะสอนได้เต็มที่ เพราะต้องสลับฐานการสอน ครูแต่ละคนสอน 1 ใน 3 ของเวลาที่กำหนดไว้ในหนึ่งภาคเรียน

นักเรียนแต่ละแห่งจึงรับรู้เนื้อหาวิชาแตกต่างกัน ระยะเวลาของการฝึกทักษะที่จำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถเก็บสาระการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วน ปัญหานี้จึงมีการนำเข้าสู่วิชาการ มีการประชุมสัมมนากันอย่างกว้างขวางยาวนานมากกว่า 10 ปี จนมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เปิดกว้างในศาสตร์ของศิลปะ 3 วิชา ในมาตรา 6 กำหนดกรอบและภาระมุ่งหมายไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในวิชาดนตรี

จากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านบริหารจัดการ มีปัญหาในเรื่องการบริหารงานวิชาการ แนวทางปฏิบัติ สื่อประกอบการสอน การวัดผลและประเมินผล สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ บุคลากรไม่เพียงพอ ด้านครูผู้สอนไม่มีเทคนิคในการสอน ขาดความแม่นยำในเนื้อหา ขาดทักษะการฝึกปฏิบัติ ใช้วิธีสอนแบบเดิม ขาดคุณวุฒิ ด้านนักเรียน ขาดความพร้อมในการเรียน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนดนตรีไทย รวมทั้งขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก ด้านหลักสูตร การวางกรอบหลักสูตรไม่กว้าง หลากหลาย ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการนำไปปฏิบัติ ไม่กำหนดวิสัยทัศน์กลาง หลักการและจุดหมายมากเกินไป ไม่ชี้ชัด และขาดจุดเน้นที่สำคัญ ไม่กำหนดสมรรถนะของผู้เรียน ไม่กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจน โครงสร้างของหลักสูตรด้านเวลาเรียนไม่ได้กำหนดกรอบที่ชัดเจนไว้ ทำให้เกิดปัญหาด้านสัดส่วนเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของแต่ละสถานศึกษาจึงขาดคุณภาพ ไม่เกิดความเชื่อมโยงที่แนบแน่นและต่อเนื่องระหว่างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูและนักเรียนให้ชัดเจน ทำให้ครูต่างคนต่างปฏิบัติ หลักสูตรไม่กำหนดวิชาที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคมไว้ให้เป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ไม่เป็นจุดเน้นที่โดดเด่น ผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเดียวกันมีมาตรฐานการเรียนรู้และคุณภาพไม่ทัดเทียมกันแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ไม่กำหนดเอกสารหลักฐานการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องใช้ให้ชัดเจน แต่มอบให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา รับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาศิลปะมีการดำเนินงานมาหลายครั้ง หลักสูตรใหม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชานี้ โครงสร้างของกลุ่มวิชาศิลปะแยกออกเป็น 3 ส่วนอย่างชัดเจน เป็นการเรียนรู้กลุ่มสาระทัศนศิลป์ กลุ่มสาระดนตรี และกลุ่มสาระนาฏศิลป์ ทุกสาระการเรียนรู้มีชั่วโมงการจัดการสอนทุกช่วงชั้น คณะกรรมการได้กำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระดนตรี คือ

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์-วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐาน ศ 2.1 และมาตรฐาน ศ 2.2 เป็นความต่อเนื่องกันซึ่งนับเป็นส่วนที่เกี่ยวพันกัน ไทยจะมีโอกาสได้เรียนรู้ดนตรีอย่างเพียงพอ มีระยะเวลาเพียงพอสำหรับพัฒนาความสมบูรณ์ตามกรอบและความมุ่งหมาย การลงลึกในกลุ่มสาระดนตรีนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบภาระงานนี้ได้ให้วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระดนตรี แม้ว่าระยะเวลาดำเนินงานมีค่อนข้างจำกัด คณะอาจารย์ของวิทยาลัยหลายท่านทั้งดนตรีไทย ดนตรี-สากล ต่างระดมสมอง ความรู้ ประสบการณ์ อภิปรายประเด็น เนื้อหาสาระ เริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา แนวคิดของสาระดนตรี จากนั้นคณะทำงานจึงนำทฤษฎีของมาตรฐานการเรียนรู้มาพิจารณาให้มุ่งเป้าไปสู่กรอบปรัชญาอันมีเนื้อหาดนตรีอยู่ 6 ด้าน คือ ดนตรีในชีวิตประจำวัน การขับร้อง การปฏิบัติเครื่องดนตรี ทฤษฎีองค์ประกอบดนตรี ประวัติดนตรี การฟังและการวิจารณ์ดนตรี

ในแต่ละหัวข้อของสาระการเรียนรู้กระจายไปสู่แต่ละช่วงชั้น คือ ช่วงชั้น ป.1-ป.3 ช่วงชั้น ป.4-ป.6 ช่วงชั้น ม.1-ม.3 และช่วงชั้น ม.4-ม.6 ทุกช่วงชั้นกำหนดเนื้อหาความยากง่ายไปสู่รายละเอียดที่มีความซับซ้อนขึ้น และบางส่วนของเนื้อหาเป็นขั้นตอนของการพัฒนาการเรียนรู้ตามวัยของนักเรียน โดยมีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ทั้งแนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการวัดผลและประเมินผล

สาระดนตรีที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขอบข่ายของเนื้อหาดนตรี 3 ส่วน คือ ดนตรีไทย ดนตรีสากล ดนตรีพื้นเมือง แต่ละส่วนมีภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ขอบข่ายของสาระมุ่งเสริมให้เยาวชนไทยได้เรียน ได้ฟังเพลง ได้ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีจากบทเพลงต่างๆ รู้จังหวะ ประวัติดนตรี เรียนดนตรีจากแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวตัวเองออกไปสู่ความเป็นดนตรีของชาติ ดนตรีของโลก จนมีความสามารถจำแนก วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าของดนตรีได้ อันเป็นเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาชาติที่ต้องการให้เด็กไทยมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี และมีความสุข

จากการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า การประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี อยู่ในเกณฑ์ต่ำ และจากการประเมินการสอบของ O-NET ระดับประเทศของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2552 คะแนนเฉลี่ยได้ 37.75 ปีการศึกษา 2553 คะแนน

เฉลี่ยได้ 32.12 ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยได้ 28.54 และปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ยได้ 32.73 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง

จากผลของการใช้หลักสูตรที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ เน้นความรู้มากกว่าการนำไปใช้ เนื้อหาและระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ผู้บริหารขาดการนิเทศภายในที่เป็นระบบ การบริหารงานวิชาการไม่จริงจัง ตลอดจนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินจากการสอบ O-NET ในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยที่มีแนวโน้มลดลง จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีส่วนช่วยแก้ปัญหาในชุมชน สังคม ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย
 - 1.1.1 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการศึกษาดนตรีไทย

1.1.2 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารการจัดการเรียนการสอน

1.1.3 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีรูปแบบ

1.1.4 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการประเมินรูปแบบ

1.1.5 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.3 นำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ (Content Synthesis) เป็นความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบสร้างประเด็นการสนทนา

2. การสร้างและการพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

2.1 ร่างรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 นำโครงร่างรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบโดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.3 นำข้อเสนอข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ระยะที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

1. นำรูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร มาตรวจสอบความเหมาะสม โดยใช้แบบสอบถามด้านความเหมาะสมทั้งด้านองค์ประกอบและตัวชี้วัด กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เกี่ยวข้องและผู้ใช้รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการใช้แบบสอบถามด้านความเหมาะสม

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

3. ปรับปรุงและพัฒนาตามข้อเสนอแนะ

4. ได้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ระดับมัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 53 โรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรตาม รูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหาร หมายถึง แบบโครงสร้างจำลองที่ใช้บริหารงานของโรงเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของนักการศึกษา แนวคิดการปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ผลการศึกษาวิจัยและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ โดยสรุปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่ออธิบายวิธีการและแนวทางในการบริหารงานของโรงเรียน จนทำให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อก้าวสู่โรงเรียนคุณภาพได้

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์และสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการการเรียนรู้ หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ โดยผ่านกระบวนการวิจัยและได้รับการพิสูจน์ และทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการสอนจะแสดงขั้นตอนที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ และผู้สอนต้องดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบนั้นๆ

คุณภาพของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการด้านคุณภาพ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร และผู้บริหารมีประสบการณ์ อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษานานาชาติ

คุณภาพของครู หมายถึง ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ผ่านการประเมินในระดับชาติ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงานวิจัย สื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนมีขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม ภาระงานสอนของครูไม่เกิน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ มีหนังสือ ตำราเรียนที่มีคุณภาพ มีอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย มีห้องสมุด สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการใช้บริการ

เครือข่ายร่วมพัฒนา หมายถึง โรงเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากรระหว่างเครือข่าย มีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดนตรีไทย หมายถึง รายวิชาที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี เป็นวิชาที่สอนเกี่ยวกับความเข้าใจองค์ประกอบของดนตรี การแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์-วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกลงทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ร้องเพลงและเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณี วัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ โดยมีเนื้อหาเฉพาะดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 53 โรงเรียน

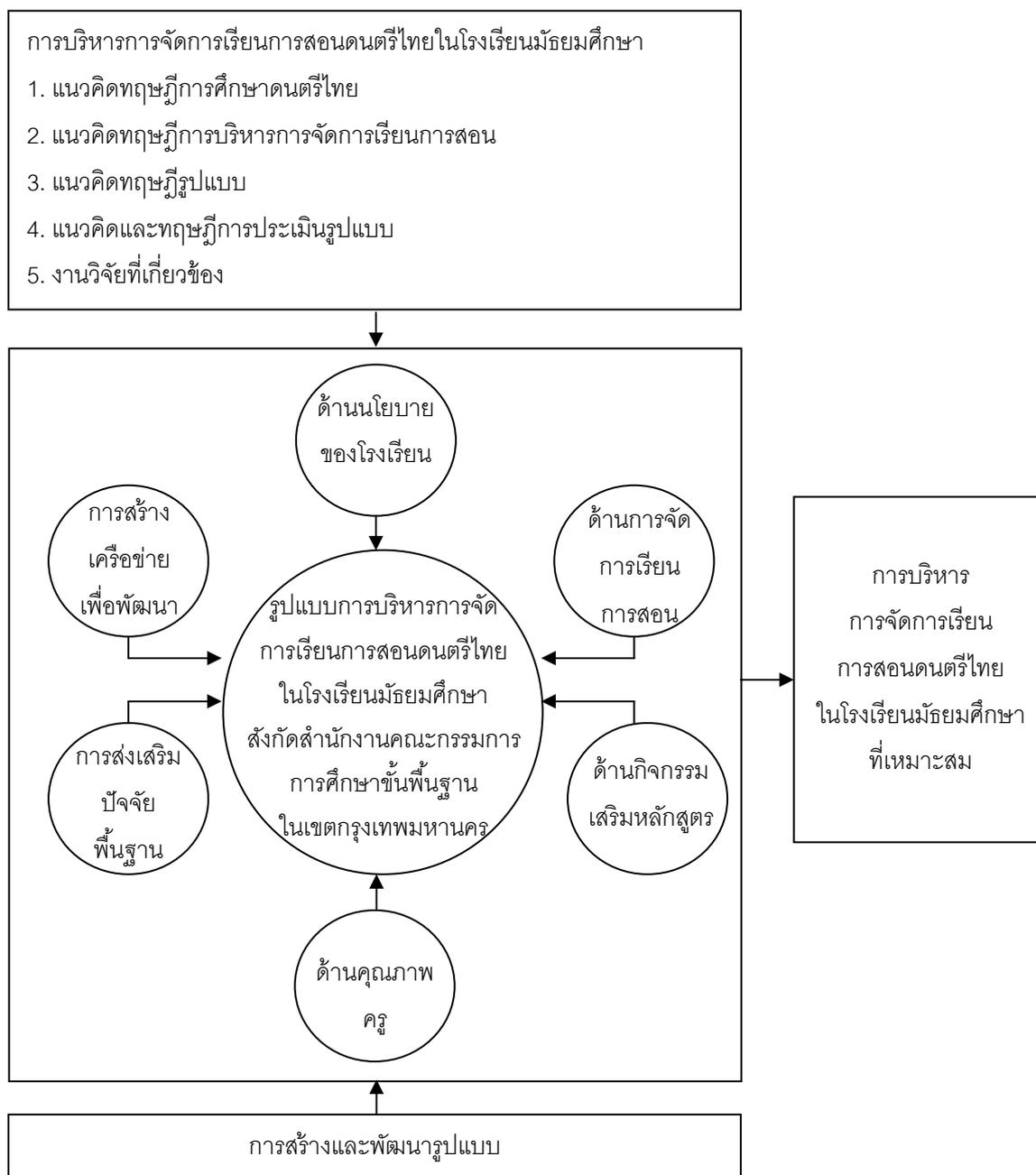
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอนดนตรีไทย นำไปใช้เป็นนโยบายด้านการส่งเสริมดนตรีไทย นโยบายด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนดนตรีไทย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในสังกัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย ได้ทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากแนวคิดและทฤษฎีของ วิเชียร กุลตันท์ (2548: 28) และทีศนา เขมมณี (2551: 223) จากนั้นได้นำหลักการมาบูรณาการกำหนดกรอบในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย